

T.B.M.M.

(S. Sayısı : 826)

İstihdamın Teşviki Amacıyla Ücret Dışı Yüklerden Bazılarının Ödenmesinin Ertelenmesi Hakkında Kanun Tasarısı ve Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler ve Plan ve Bütçe Komisyonları Raporları (1/950)

T.C.

Başbakanlık

5.2.2002

Kanunlar ve Kararlar

Genel Müdürlüğü

Sayı : B.02.0.KKG.0.10/101-415/667

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığınca hazırlanan ve Başkanlığınıza arzı Bakanlar Kurulunca 17.1.2002 tarihinde kararlaştırılan "İstihdamın Teşviki Amacıyla Ücret Dışı Yüklerden Bazılarının Ödenmesinin Ertelenmesi Hakkında Kanun Tasarısı" ile gerekçesi ilişikte gönderilmiştir.

Gereğini arz ederim.

Bülent Ecevit

Başbakan

GENEL GEREKÇE

Uygulanmakta olan "Güçlü Ekonomiye Geçiş Programı" çerçevesinde, istihdamın teşvikine yönelik olarak istihdamdaki ücret dışı yasal yükümlülüklerin geçici bir süre azaltılmasını teminen, sigorta primleri, işsizlik sigortası primleri ile ücretlerden kesilen gelir vergilerinin, kanunlarda öngörülen sürelerde ödenmesinin ertelenmesi amacıyla bu Kanun Tasarısı hazırlanmıştır.

MADDE GEREKÇELERİ

Madde 1. - Madde ile, işveren olarak kabul edilen gerçek ve tüzel kişilerin, ilave istihdamdan doğan yasal yükümlülüklerinin geçici bir süre azaltılmasını ve istihdamın teşvikini teminen, sigorta primleri ile işsizlik sigortası primlerinin işveren hissesine düşen belli bir oranının ödenmesinin ertelenmesi öngörülmektedir.

Madde 2. - Madde ile, gelir ve kurumlar vergisi mükelleflerinin, ilave istihdamdan doğan yasal yükümlülüklerinin geçici bir süre azaltılmasını ve istihdamın teşvikini teminen, ücretlere ilişkin gelir vergisinin belli oranlarının ödenmesinin ertelenmesi öngörülmektedir.

Madde 3. - Yürürlük maddesidir.

Madde 4. - Yürütme maddesidir.

Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Sağlık, Aile, Çalışma ve

Sosyal İşler Komisyonu

18.2.2002

Esas No. : 1/950

Karar No. : 22

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı tarafından hazırlanarak Bakanlar Kurulunca 5.2.2002 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunulan ve 8.2.2002 tarihinde Tali Komisyon olarak Komisyonumuza, Esas Komisyon olarak Plan ve Bütçe Komisyonuna havale edilen, "İstihdamın Teşviki Amacıyla Ücret Dışı Yüklerden Bazılarının Ödenmesinin Ertenilmesi Hakkında Kanun Tasarısı", Komisyonumuzun 15.2.2002 tarihinde yaptığı 34 üncü birleşiminde, Maliye Bakanlığı ile Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı temsilcilerinin de katılımlarıyla incelenip, görüşülmüştür.

Tasarı ile;

Uygulanan "Güçlü Ekonomiye Geçiş Programı" doğrultusunda, işveren olarak kabul edilen gerçek ve tüzel kişilerin, ek istihdamdan doğan yasal yükümlülüklerinin geçici bir süre azaltılması ve istihdamın teşviki amacıyla, sigorta primleri ile işsizlik sigortası primlerinin işveren hissesine düşen belli bir oranının ödenmesinin ertelenmesi ile gelir ve kurumlar vergisi mükelleflerinin, ek istihdamdan doğan yasal yükümlülüklerinin geçici bir süre azaltılmasının ve istihdamın teşviki amacıyla, ücretlere ilişkin gelir vergisinin belli oranlarının ödenmesinin ertelenmesi öngörülmüştür.

Tasarının Komisyonumuzda görüşülmesi sırasında hükümet temsilcileri tarafından tasarı ve gerekçesi ile ilgili bazı bilgiler verilmiştir.

Bu anlamda;

Tasarının Maliye Bakanlığı, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği, Hazine Müsteşarlığı ile İşçi ve İşveren Sendikalarının görüş birliği ile hazırlandığı,

Kısa ve orta vadede uygulamaya konulacak istihdamı teşvik edici tedbirler arasında ücret dışı yüklerin azaltılmasının olduğu ve bu konuda işsizlik sigortası primlerinin 2002 yılı için birer puan indirildiği ve böylelikle reel sektöre 750 trilyon kaynak sağlandığı da belirtilmiştir.

Tasarının yasalaşması ile, sigortalıların gelir vergisi ile sigorta primleri işveren paylarının ertelenmesi sonucunda;

30.4.2001 tarihi itibarıyla faaliyette bulunan işyerleri için;

1.6.2001 tarihinden önce Sosyal Sigortalar Kurumuna vermiş oldukları son dört aylık (Ocak-Nisan 2001 dönemine ait) sigorta prim bordrolarında bildirdikleri işçi sayısına ek olarak bu Kanunun yayımı tarihinden 31.12.2002 tarihine kadar işe aldıkları işçiler için işe başlatılan aydan itibaren 12 ay süre ile tahakkuk ettirilecek gelir vergisi ve damga vergisi ile sigorta ve işsizlik sigortası primlerinin işveren paylarının,

Toplu iş sözleşmesi yapma ehliyetine sahip sendika üyesi işçiler için % 50,

Sendika üyesi olmayan işçiler için % 35,

En fazla 20'ye kadar işçi istihdam eden işletmelerde çalışan işçiler için % 40 oranında bir yıl süre ile ertelemeye tâbi tutulacağı belirtilmiştir.

Tasarı ile gerekçesi komisyon üyelerimizin geneli tarafından benimsenerek maddelerine geçilmesi kabul edilmiştir.

Tasarının 1 inci maddesine, "31.12.2002 tarihine kadar işe aldıkları" ibaresinden sonra gelmek üzere "ve fiilen çalıştırdıkları" ibaresi eklenerek redaksiyona tâbi tutulmuş böylece 1 inci madde ile 2 nci madde arasında ifadelerde paralellik sağlanmıştır. Tasarının 2 nci maddesi ile yürürlüğe ilişkin 3 üncü ve yürütmeye ilişkin 4 üncü maddeleri Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Raporumuz, Plan ve Bütçe Komisyonuna sunulmak üzere Yüksek Başkanlığa saygı ile arz olunur.

Başkan	Başkanvekili	Sözcü
<i>Ertuğrul Kumcuoğlu</i>	<i>Hasan Basri Üstünbaş</i>	<i>Ali Kemal Başaran</i>
Aydın	Kayseri	Trabzon
Kâtip	Üye	Üye
<i>Sabahat Vardar</i>	Mehmet Zeki Okudan	<i>Mustafa Karshoğlu</i>
Bilecik	Antalya	Bolu
	(İmzada bulunamadı)	
Üye	Üye	Üye
<i>Ersoy Özcan</i>	<i>Ali Ahmet Ertürk</i>	<i>Özkan Öksüz</i>
Bolu	Edirne	Konya
Üye	Üye	Üye
İsmail Karakuyu	<i>Mükremin Taşkın</i>	Şükrü Ünal
Kütahya	Neveşehir	Osmaniye
(İmzada bulunamadı)		(İmzada bulunamadı)
Üye		Üye
Ahmet Demircan		<i>Mehmet Telek</i>
Samsun		Afyon
(İmzada bulunamadı)		

SAĞLIK, AİLE, ÇALIŞMA VE SOSYAL İŞLER KOMİSYONUNUN
KABUL ETTİĞİ METİN

**İSTİHDAMIN TEŞVİKİ AMACIYLA ÜCRET DIŞI YÜKLERDEN BAZILARININ
ÖDENMESİNİN ERTELENMESİ HAKKINDA KANUN TASARISI**

MADDE 1. - 4.1.1961 tarihli ve 213 sayılı Vergi Usul Kanununun 156 ncı maddesinde ifade edilen ve 30.4.2001 tarihi itibarıyla faaliyette bulunan işyerlerinde, 1.6.2001 tarihinden önce Sosyal Sigortalar Kurumuna vermiş oldukları Ocak-Nisan 2001 dönemine ait 4 aylık sigorta prim bordrolarında bildirdikleri işçi sayısına ilave olarak, bu Kanunun yayımı tarihinden 31.12.2002 tarihine kadar işe aldıkları ve fiilen çalıştırdıkları işçiler için, işe başlatılan aydan itibaren 12 ay süreyle tahakkuk ettirilecek sigorta primleri ile işsizlik sigortası primlerinin işveren hisselerinin;

a) Toplu iş sözleşmesi yapma ehliyetine sahip sendika üyesi olan işçiler için % 50'si,

b) (a) bendi dışında kalan ve 20 ve daha az sayıda işçi istihdam eden işletmelerde çalışan işçiler için % 40'ı, 20'den fazla işçi istihdam eden işletmelerde çalışan işçiler için % 35'i,

Bir yıl süreyle ertelemeye tabi tutulur.

Ertelenen sigorta primleri ile işsizlik sigortası primlerinin işveren hisseleri tutarına, erteleme süresi içinde gecikme zammı uygulanmaz ve borcun ertelendiği süre zaman aşımının hesabında dikkate alınmaz.

Erteleme süresi sonunda ertelenen prim borcu 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun 80 inci maddesi hükümlerine göre tahsil edilir.

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı ertelemeye ilişkin uygulama usullerini belirlemeye yetkilidir.

MADDE 2. - Tasarının 2 ncı maddesi Komisyonumuzda aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3. - Tasarının 3 üncü maddesi Komisyonumuzda aynen kabul edilmiştir.

MADDE 4. - Tasarının 4 üncü maddesi Komisyonumuzda aynen kabul edilmiştir.

Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Plan ve Bütçe Komisyonu

28.2.2002

Esas No. : 1/950

Karar No. : 88

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığınca hazırlanarak Bakanlar Kuruluna 5.2.2002 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunulan ve Başkanlıkça 8.2.2002 tarihinde tali komisyon olarak Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler Komisyonuna, esas komisyon olarak da Komisyonumuza havale edilen "İstihdamın Teşviki Amacıyla Ücret Dışı Yüklerden Bazılarının Ödenmesinin Ertelenmesi Hakkında Kanun Tasarısı", Komisyonumuzun 27.2.2002 tarihinde yaptığı 31 inci birleşimde Hükümeti temsilen Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Yaşar Okuyan ile Maliye Bakanlığı, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı, Hazine Müsteşarlığı ve Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığı temsilcilerinin de katılımlarıyla incelenip, görüşülmüştür.

Bilindiği gibi; 14 Nisan 2001 tarihinde uygulamaya konulan Türkiye'nin Güçlü Ekonomiye Geçiş Programında, kamu mali disiplinin sağlanmasına, ekonomide istikrarlı bir büyüme ortamının yaratılmasına, reel ekonominin rekabet gücünün ve dolayısıyla istihdamın artırılmasına yönelik temel düzenlemelere yer verilmiştir. Bu düzenlemeler kapsamında; 21 inci yüzyılda üretken ve güçlü bir özel sektörün yaratılması, sağlıklı işleyen bir piyasa ekonomisinin oluşturulması amacıyla, istihdamın teşvikine yönelik olarak, istihdamdaki ücret dışı yasal yükümlülüklerden bazılarının geçici olarak ertelenmesi gereği ortaya çıkmıştır.

Tasarı ve gerekçesi incelendiğinde; ilave istihdamdan doğan yasal yükümlülüklerin geçici bir süre azaltılması ve istihdamın teşvik edilmesi amacıyla işveren olarak kabul edilen gerçek ve tüzel kişilerin,

- Sigorta primleri ile işsizlik sigortası primlerinin işveren hissesine düşen belli bir oranın, bu Kanunun yayım tarihinden 31.12.2002 tarihine kadar işe aldıkları işçiler için, işe başlatılan aydan itibaren bir yıl süre ile ertelenmesine,

- Bu Kanunun yayım tarihinden 31.12.2002 tarihine kadar işe aldıkları ve fiilen çalıştırdıkları işçilerin ücretlerinden alınan gelir vergisinin bir kısmının, işe başlanılan aydan itibaren bir yıl süre ile beyanname verme süresini izleyen yılın aynı döneminde ödenmek üzere ertelenmesine,

Yönelik düzenlemelerin yapılmasının amaçlandığı anlaşılmaktadır.

Tasarının geneli üzerinde yapılan müzakerelerde;

- Tasarının olumlu karşılandığı, ancak istihdamın kısa vadede artırılabilmesi için daha geniş kapsamlı ve etkili vergisel teşviklerin uygulamaya konulması gerektiği,

- Ücretlerden alınan gelir vergisi kesintilerinin ve sigorta primlerinin ödenmesinin bir yıl süre ile ertelenmesi yerine, bu yükümlülüklerin geçici olarak tamamen kaldırılmasının, istihdam maliyetlerini kısmen azaltacağından ek istihdam yaratılmasında daha etkili sonuç doğuracağı,

- Ülkemizdeki işsizlik probleminin, yabancı sermaye girişinin artırılmasıyla kalıcı olarak çözümlenebileceği, yabancı sermaye girişinin artırılmasının da istihdam üzerindeki mevcut yasal yükümlülüklerin azaltılmasına bağlı olduğu,

- İhracatın ve dolayısıyla istihdamın artırılmasının özel sektörün uluslar arası rekabet gücünün artırılmasına bağlı olduğu, özel sektörün uluslar arası rekabet gücünün ise etkin ve kapsamlı bir teşvik sisteminin kurulması ile artırılacağı,

- Tasarrufların uygulamada tereddütlere yol açabileceği, istihdam edilen işçi sayısına göre değişen farklı kademeli erteleme oranlarının orta ve küçük boy işletmeler arasındaki rekabeti olumsuz etkileyebileceği,

- İstihdamın artırılmasının iç talebin teşvik edilmesine bağlı olduğu, zira tüketim artırılmadan üretimin artırılmasının mümkün olamayacağı, bu nedenle bütçe imkanları çerçevesinde talebin artırılmasına yönelik vergisel destekleme sisteminin oluşturulması ve sigorta primi oranlarının düşürülmesi gerektiği,

- Tasarrufların sendikalaşmayı teşvik edecek doğrultuda hazırlanmasının olumlu karşılandığı, ancak sadece faaliyette bulunan işyerlerinin yeni istihdam edecekleri işçiler açısından bir teşvik öngördüğü, mevcut işçiler ile yeni faaliyete geçecek işyerlerinde istihdam edilecek işçilerin durumuna da açıklık getirilmesi gerektiği,

- Sosyal güvenlik sisteminde aktüeryal dengeyi sağlamak için son yıllarda yapılan düzenlemeler ile vergi oranlarında yapılan artışlarından dolayı istihdam üzerindeki yasal yükümlülüklerin işveren açısından taşınmaz bir yük haline geldiği, bu açıdan bakıldığında Tasarrufların olumlu karşılandığı,

- Tasarrufların gerek sosyal güvenlik kurumları, gerekse Hazine açısından idarenin denetimi ve ertelenen ödemelerin takibi konusunda ilave yük doğurabileceği,

- İstihdam sorununun kalıcı olarak çözümlenebilmesi ve kayıt dışılığın önlenmesi açısından sigorta prim oranlarının geçmiş dönem enflasyon oranı yerine hedeflenen enflasyon oranına göre artırılması gerektiği,

- İşyerlerinde istihdam edilen 20'den az veya 20'den fazla işçi sayısına göre farklı kademeli erteleme oranlarının belirlenmesinin kayıt dışılığın artırabileceği gibi, uygulamada sıkıntılar da yaratabileceği,

- Erteleme oranlarının belirlenmesinde esas alınacak işçi sayısının tespitinde işveren tarafından Sosyal Sigortalar Kurumuna verilen 4 aylık sigorta prim bordrolarında bildirdikleri Ocak-Nisan 2001 dönemine ait bildirim yerine ekonomik krizin olumsuz etkilerinin en çok hissedildiği Nisan 2001'den sonraki bir dönemine ait bildirim esas alınmasının daha isabetli olacağı,

Şeklindeki görüş ve değerlendirmeleri müteakip Hükümet tarafından yapılan tamamlayıcı açıklamalarda ise;

- 2001 yılında yaşanan ekonomik kriz neticesinde daralan istihdamın kısa vadede artırılabilmesi amacıyla sözkonusu Tasarrufların hazırlandığı,

- 2000 yılında % 6 olan işsizlik oranının 2001 yılında % 10.6'ya ulaştığı,

- 2002 yılında istihdamın artırılması amacıyla konunun sosyal taraflarıyla çalışmalar yapıldığı, bu çalışmalar sonucunda kısa, orta ve uzun vadeli önlemlerin gündeme geldiği, istihdamın kısa vadede artırılması amacıyla sözkonusu düzenlemenin hazırlandığı, orta ve uzun vadeli önlemleri kapsayan düzenlemelerin ise önümüzdeki günlerde gündeme geleceği,

- Ülkemizde işçilik maliyetinin yüksek olduğu, ancak Avrupa Birliği standartları dikkate alındığında bu maliyetin yüksek olmadığı,

- Ülkemizde işçilik maliyetlerinin özel sektörün rekabet gücünü etkileyen tek faktör olarak ele alınmaması gerektiği, bu faktör dışında sermaye, kalite ve bürokratik engeller gibi 14 ayrı faktörün bulunduğu, işçilik maliyetlerinin bu unsurlar arasında 7 nci sırada yer aldığı,

- Özel sektörün uluslar arası rekabet gücünün ve dolayısıyla ihracatın artırılabilmesi amacıyla konuyu bütün unsurları ile değerlendirerek etkili ve kapsamlı düzenlemeler yapılması amacıyla çalışmaların devam ettiği,

- Tasarı ile öngörülen önlemlerin uygulanmasında ortaya çıkabilecek istismar ve tereddütlerin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı ile Maliye Bakanlığınca hazırlanacak düzenlemeler ile giderilebileceği,

- Erteleme yerine, geçici olarak muafiyet getirilmesinin gerek Hazine, gerekse sosyal güvenlik kuruluşları açısından ilave mali yük getireceği, bunun uygulanmakta olan ekonomik programa aykırı olacağı,

- Sigorta primlerinde yapılacak 1 puanlık indirimin SSK'ya maliyetinin 305 trilyon lira civarında olacağı, 2002 yılında ek kaynak yaratılmasına bağlı olarak SSK primlerinin yasal artış oranı dışında, Bakanlar Kuruluna tanınacak bir yetki doğrultusunda belirlenmesinin amaçlandığı, böylece işverenlere ilave bir teşvik imkanının sağlanabileceği,

- Tasarıda öngörülen farklı kademeli erteleme oranlarının sosyal tarafların uzlaşması sonucu belirlendiği, ertelemeye konu olacak işçi sayısının tespiti için belirlenen bildirim döneminin bütçe imkânları çerçevesinde tespit edildiği,

İfade edilmiştir.

Geneli üzerinde yapılan müzakereleri müteakip tasarı ve gerekçesi Komisyonumuzca da benimsenerek maddeleri üzerindeki görüşmelere geçilmiştir.

Tasarının;

1 inci maddesi; birinci fıkrasının (b) bendinin; uygulamada küçük ve orta boy işletmeler arasındaki rekabetin bozulmaması ve % 40'lık kademeli erteleme oranından yararlanan işletmenin ilave işçi istihdam etmesi durumunda daha düşük bir oranda kademeli erteleme oranı ile karşı karşıya kalarak ilave işçi istihdamından vazgeçmesinin önlenmesi amacıyla, bu bent kapsamına giren işletmelerin % 37'lik tek bir erteleme oranına tabi olmaları amacıyla redaksiyona tabi tutulması suretiyle,

2 nci maddesi; birinci fıkrasında yer alan "... ve fiilen çalıştırdıkları..." ibaresinin, uygulamada tereddütlere yol açmaması için metinden çıkarılması ve bu fıkranın (b) bendinin de 1 inci maddede yapılan değişiklik doğrultusunda yeniden düzenlenmesi suretiyle,

2 nci maddesinden sonra gelmek üzere; işgücü maliyetlerini etkileyecek olan 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanunu gereğince alınacak prim ve verilecek ödeneklerin hesabına esas tutulan günlük kazancın alt sınırının, 2001 yılında yaşanan ekonomik daralma ve istihdamdaki gerileme nedeniyle Bakanlar Kurulunca, 1.4.2002 ile 31.3.2003 tarihleri arasında, 506 sayılı Kanununa göre belirlenecek otomatik artış oranının altında bir oranda artırılabilmesine imkan veren bir düzenlemenin 506 sayılı Kanuna ek geçici 3 üncü madde olarak eklenmesini öngören bir metnin 3 üncü madde olarak, bu düzenlemeye paralel olarak aynı konuda Bakanlar Kuruluna yetki veren bir hükmün 1479 sayılı Kanununa geçici 18 inci madde olarak eklenmesini öngören bir metnin ise 4 üncü madde olarak metne ilave edilmesi ve müteakip madde numaralarının teselsül ettirilmesi suretiyle,

1.6.2000 tarihli ve 4572 sayılı Tarım Satış Kooperatif ve Birlikleri Hakkında Kanun ile 506 sayılı Kanunun sosyal yardım zammına ilişkin hususları düzenleyen ek 24 üncü maddesi kapsamından çıkarılan birlik ve kooperatiflerin, 16.6.2000 tarihine kadarki birikmiş sosyal yardım zammı, gecikme zammı ve faizlerin terkinine imkan veren bir düzenlemenin metne geçici 1 inci madde olarak ilave edilmesi suretiyle,

Yürürlük ve yürütmeye ilişkin 3 ve 4 üncü maddeleri ise 5 ve 6 ncı maddeler olarak aynen, Kabul edilmiştir.

Ayrıca, kanunların hazırlanmasında uygulanan esas ve usullere göre, metine yapılan madde ilaveleri doğrultusunda Tasarının başlığı yeniden düzenlenmiştir.

Raporumuz, Genel Kurulun onayına sunulmak üzere Yüksek Başkanlığa saygı ile arz olunur.

Başkan	Başkanvekili	Sözcü
<i>Metin Şahin</i>	<i>Hayrettin Özdemir</i>	<i>Ahmet Kabil</i>
Antalya	Ankara	„ Rize
Kâtip	Üye	Üye
<i>Cafer Tufan Yazıcıoğlu</i>	<i>Gaffar Yakın</i>	<i>Sait Aşba</i>
Bartın	Afyon	Afyon
Üye	Üye	Üye
<i>M. Zeki Sezer</i>	<i>Cengiz Aydoğan</i>	<i>M. Güven Karahan</i>
Ankara	Antalya	Balıkesir
Üye	Üye	Üye
<i>Hüseyin Arabacı</i>	<i>Zeki Ergezen</i>	<i>Hayati Korkmaz</i>
Bilecik	Bitlis	Bursa
Üye	Üye	Üye
<i>Oğuz Tezmen</i>	<i>M. Altan Karapaşaoğlu</i>	<i>Hakkı Duran</i>
Bursa	Bursa	Çankırı
(Muhalefet şerhi ektedir)		
Üye	Üye	Üye
<i>Aslan Polat</i>	<i>Mehmet Sadri Yıldırım</i>	<i>S. Metin Kalkan</i>
Erzurum	Eskişehir	Hatay
(Muhalefet şerhi ektedir)	(Muhalefet şerhi ektedir)	(Muhalefet şerhi ektedir)
Üye	Üye	Üye
<i>Mehmet Dönen</i>	<i>Aydın Ayaydın</i>	<i>Masum Türker</i>
Hatay	İstanbul	İstanbul
(Muhalefet şerhi ektedir)		
Üye	Üye	Üye
<i>Celal Adan</i>	<i>Hasan Çalış</i>	<i>Mehmet Serdaroğlu</i>
İstanbul	Karaman	Kastamonu
(Muhalefet şerhi ektedir)		
Üye	Üye	Üye
<i>Kemal Köse</i>	<i>Metin Ergun</i>	<i>Ş. Ramis Savaş</i>
Kocaeli	Muğla	Sakarya
Üye	Üye	Üye
<i>Cevat Ayhan</i>	<i>Kemal Kabataş</i>	<i>Yaşar Topçu</i>
Sakarya	Samsun	Sinop
(Muhalefet şerhi ektedir)	(Muhalefet şerhi ektedir)	
Üye	Üye	Üye
<i>Lütfi Ceylan</i>	<i>Bekir Gündoğan</i>	
Tokat	Tunceli	

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU BAŞKANLIĞINA

İstihdamın Teşviki Amacıyla Ücret Dışı Yükümlülüklerden Bazılarının Ertenilmesi Hakkında Kanun Tasarısının, aşağıda açıklanan nedenlerle yetersiz olduğunu, öngörülen amacın gerçekleşmesinde beklenen sonuçları yaratmayacağı görüşündeyiz.

1. 2000 yılı başından itibaren değişik adlarla uygulamaya konulan IMF destekli programlar, ekonomide ciddi daralmaya ve çok geniş boyutta işgücü kayıplarına neden olmuştur. Krizler ve yanlış program uygulamaları nedeniyle yaklaşık birbuçuk milyon insanımız işini kaybetmiştir. İşgücü kayıplarında, işsizliğin görülmemiş ölçüde artmasında, yapısal reformlar ve kamu açıklarının kapatılması yaklaşımı içinde istihdam maliyetlerinde yapılan olağanüstü artışlar ve vergi oranlarındaki yüksek artışlar etkili olmuştur. Başarısız programlar ve uygulamalar ekonomide % 10 lar düzeyinde daralmaya, bunun sonucu olarak ta işsizliğin, yoksulluğun artmasına neden olmuştur. Kriz ortamında işsizliğin artmasında, işverenlere yüklenen aşırı yükler ve vergiler de etken olmuştur. Hükümet işsizliğin artmasında etken olan yüksek vergilerde ve finansman yüklerinde kalıcı indirimlere gitmek yerine, bir yıl süre ile vergiler ve prim ödemelerinde kısmi ertelemeye gitmektedir. İstihdam maliyetlerinin kısmen iyileştirilmesinde getirilen yükümlülük ertelemeleri beklenen sonuçları vermeyecektir. İndirimlerin kalıcı bir yapıda düzenlenmesi daha doğru bir yaklaşım olacaktır.

2. Tasarı ile işveren prim ödemelerinde % 50 - % 40 düzeyindeki bir kısım on iki ay süreyle erteleniyor. Benzer erteleme işçi ücretleri içinde getiriliyor. Bu düzeyde indirimlerin ertelenmek yerine, terkin edilmesi geçici süre için istihdamın teşvik edilmesinde daha etken olacaktır.

3. Getirilen ertelemeler 30.4.2001 tarihinde istihdam edilen personel sayısı dikkate alınarak uygulanacaktır. 30.4.2001 tarihi krizin etkilerinin tümüyle yaşanmadığı bir tarihtir. Erteleme uygulamasının beklenen amaca hizmet edebilmesi ve daha olumlu sonuçlar yaratabilmesi için 30.4.2001 tarihinin 31.12.2001 tarihi olarak değiştirilmesi daha doğru ve uygun olacaktır.

4. Yürürlükte olan 506 sayılı Yasada büyük reform olarak gerçekleştirildiği ifade edilen değişikliklerde prim hesabında esas tutulan günlük kazancın alt sınırının tespitinde Nisan ayı itibarıyla her yıl gerçekleşen enflasyon oranında artırılması ve bu uygulamanın otomatik olarak yürütülmesi esası getirilmiştir. Otomatik endeksleme esası yanlış, Hükümet bu yanlış fark etmiş ve bu esasın 1.4.2002 - 31.3.2003 tarihleri arasında uygulanmamasına ilişkin yeni düzenleme getirmiştir. Tasarıda yer alan düzenlemeye göre bu dönemde prime esas kazancın limitleri Bakanlar Kurulunca belirlenecektir. Otomatik endeksleme esasına ilişkin düzenlemenin kalıcı olarak kaldırılması ve yıllık artışların Bakanlar Kurulu Kararları ile belirlenmesi daha doğru bir düzenleme olacaktır. 2002 yılı Nisanından itibaren Bakanlar Kurulu Kararı ile belirlenecek ve muhtemelen daha düşük oranlı artışlar eski ve yeni emekliler arasında maaş farklılıklarına da neden olacak ve sistemi daha da bozacaktır.

Kemal Kabataş

Samsun

Celâl Adan

İstanbul

Mehmet Sadri Yıldırım

Eskişehir

Oğuz Tezmen

Bursa

Mehmet Dönen

Hatay

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU BAŞKANLIĞINA
MUHALEFET ŞERHİ

İstihdamın Teşviki Amacıyla hazırlanan 1/950 sayılı Kanun Tasarısı ile ilgili muhalefet şerhidir.

Tasarı 2000 ve 2001 yıllarında yaşanan iktisadî kriz neticesinde işyerlerinin kapanması ile milyon mertebesinde çalışanın işini kaybetmesi üzerine istihdamın teşviki için getirilmiştir. SSK işveren primi, işsizlik sigortası işveren primi ve yeni istihdam edilenlerin muhtasar vergilerinin bir yıl süre ile ertelenmesi hükmü getirilmektedir. Bu sayede istihdam üzerinde ücret dışı yüklerin geçici olarak azaltılması ile istihdamın teşviki hedef alınmıştır.

1. Bugün iktisadî sıkıntının temel sebebi üretimin ve yatırımı gerilemesidir. Bunun neticesi istihdamı caydırmakta, işsizliği artırmaktadır. Halkın fakirleşmesi talebi azaltmıştır. Hükümetin yapması gereken talebi artıracak, bunun neticesinde üretim ve yatırımı artıracak tedbirler paketini bir bütün olarak tespit edip uygulamasıdır. Talep ve üretim artmadıkça işçilik maliyetlerini azaltan tedbirler istihdamı geliştirmez. Talebin iç tüketimde ve ihracatta ve nispete artırılacağı sektör, alt sektör, mal grupları ve pazarlar üzerinde derinliğine ve genişliğine bir çalışma yapılması ile mümkündür. İhracat kabiliyetinin geliştirilmesinde, kalite, imalat girdilerinin, finansman ve enerji maliyetleri dikkatle değerlendirilmelidir.

Hükümet acil olarak tedbirler paketini bir bütün olarak getirmelidir.

2. İlave istihdamda Nisan 2001'deki çalışan sayısına ilaveten alınan personel sayısı esas alınmaktadır. Nisan 2001 krizin ilk dalgası günleridir. İstihdam bundan sonra azalmıştır. Bu bakımdan Aralık 2001 tarihi baz alınmalıdır.

3. Yeni kurulan işyerlerinin ve mevcut işyerlerinin mevcut çalışanları ile bu teşvikten faydalanamaması rekabeti bozucu tesir meydana getirir.

4. Sigorta primi ve vergi ertelemelerinde sendikalı olmaya yüzde 13 mertebesinde avantaj tanınması, KOBİ'lerin, küçük kuruluşların aleyhine olur. Küçük işyerlerinde sendika kurulamamaktadır. Bu işyerleri aleyhine olarak istihdam giderleri yükünde rekabeti bozucu tesir meydana gelir.

5. Ertelenen sigorta primi ve vergiler gider yazılmayacağından işletmelerin vergi matrahı fiikatif olarak büyür ve vergi yükleri artar.

6. SSK primlerinin enflasyona göre 1 Nisan 2002'de artırılması askıya alınarak, yeni uygulanacak taban ücretler için Bakanlar Kuruluna bir yıl için yetki verilmiştir.

SSK taban ücretinin asgarî ücrete indekslenmesi gerekmektedir. İş hayatının bu haklı talebi yerine getirilmelidir. Teklif edilmesine rağmen dikkate alınmamıştır.

7. (6) maddeye göre SSK primine esas taban ücretler düşük tutulacağından bu sürede emekli olanlar emekli maaşı yönünden mağdur olacaklardır. Bu mağduriyetin giderilmesi gerekir.

28.2.2002

Aslan Polat
Erzurum

Metin Kalkan
Hatay

Cevat Ayhan
Sakarya

HÜKÜMETİN TEKLİF ETTİĞİ METİN

**İSTİHDAMIN TEŞVİKİ AMACIYLA
ÜCRET DIŞI YÜKLERDEN BAZILARI-
NIN ÖDENMESİNİN ERTELENMESİ
HAKKINDA KANUN TASARISI**

MADDE 1. - 4.1.1961 tarihli ve 213 sayılı Vergi Usul Kanununun 156 ncı maddesinde ifade edilen ve 30.4.2001 tarihi itibarıyla faaliyette bulunan işyerlerinde, 1.6.2001 tarihinden önce Sosyal Sigortalar Kurumuna vermiş oldukları Ocak-Nisan 2001 dönemine ait 4 aylık sigorta prim bordrolarında bildirdikleri işçi sayısına ilave olarak, bu Kanunun yayımı tarihinden 31.12.2002 tarihine kadar işe aldıkları işçiler için, işe başlatılan aydan itibaren 12 ay süreyle tahakkuk ettirilecek sigorta primleri ile işsizlik sigortası primlerinin işveren hisselerinin;

a) Toplu iş sözleşmesi yapma ehliyetine sahip sendika üyesi olan işçiler için % 50'si,

b) (a) bendi dışında kalan ve 20 ve daha az sayıda işçi istihdam eden işletmelerde çalışan işçiler için % 40'ı, 20'den fazla işçi istihdam eden işletmelerde çalışan işçiler için % 35'i,

Bir yıl süreyle ertelemeye tabi tutulur.

Ertelenen sigorta primleri ile işsizlik sigortası primlerinin işveren hisseleri tutarına, erteleme süresi içinde gecikme zammı uygulanmaz ve borcun ertelendiği süre zaman aşımının hesabında dikkate alınmaz.

Ertelme süresi sonunda ertelenen prim borcu 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun 80 inci maddesi hükümlerine göre tahsil edilir.

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı ertelemeye ilişkin uygulama usullerini belirlemeye yetkilidir.

MADDE 2. - Gelir ve kurumlar vergisi mükelleflerinin, Vergi Usul Kanununun 156 ncı maddesinde ifade edilen ve 30.4.2001 tarihi itibarıyla faaliyette bulunan işyerlerinde,

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONUNUN
KABUL ETTİĞİ METİN

**İSTİHDAMIN TEŞVİKİ AMACIYLA Ü-
CRET DIŞI YÜKLERDEN BAZILARININ
ÖDENMESİNİN ERTELENMESİ HAK-
KINDA KANUN TASARISI İLE SOSYAL
SİĞORTALAR KANUNU VE ESNAF VE
SANATKARLAR VE DİĞER BAĞIMSIZ
ÇALIŞANLAR SOSYAL SİĞORTALAR
KURUMU KANUNUNDA DEĞİŞİKLİK
YAPILMASINA DAİR KANUN TASARISI**

MADDE 1.- 04/01/1961 tarihli ve 213 sayılı Vergi Usul Kanununun 156 ncı maddesinde ifade edilen ve 30/4/2001 tarihi itibarıyla faaliyette bulunan işyerlerinde, 01/06/2001 tarihinden önce Sosyal Sigortalar Kurumuna vermiş oldukları Ocak-Nisan 2001 dönemine ait 4 aylık sigorta prim bordrolarında bildirdikleri işçi sayısına ilave olarak, bu Kanunun yayımı tarihinden 31/12/2002 tarihine kadar işe aldıkları işçiler için, işe başlatılan aydan itibaren 12 ay süreyle tahakkuk ettirilecek sigorta primleri ile işsizlik sigortası primlerinin işveren hisselerinin;

a) Toplu iş sözleşmesi yapma ehliyetine sahip sendika üyesi olan işçiler için %50'si,

b) (a) bendi dışında kalan işçiler için % 37'si,
Bir yıl süreyle ertelemeye tabi tutulur.

Ertelenen sigorta primleri ile işsizlik sigortası primlerinin işveren hisseleri tutarına, erteleme süresi içinde gecikme zammı uygulanmaz ve borcun ertelendiği süre zaman aşımının hesabında dikkate alınmaz.

Ertelme süresi sonunda ertelenen prim borcu 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun 80 inci maddesi hükümlerine göre tahsil edilir.

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı ertelemeye ilişkin uygulama usullerini belirlemeye yetkilidir.

MADDE 2.- Gelir ve kurumlar vergisi mükelleflerinin, 213 sayılı Vergi Usul Kanununun 156 ncı maddesinde ifade edilen ve 30/04/2001 tarihi itibarıyla faaliyette bulunan

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

1.6.2001 tarihinden önce Sosyal Sigortalar Kurumuna vermiş oldukları Ocak-Nisan 2001 dönemine ait son 4 aylık sigorta prim bordrolarında bildirdikleri işçi sayısına ilave olarak, bu Kanunun yayımı tarihinden 31.12.2002 tarihine kadar işe aldıkları ve fiilen çalıştırdıkları işçilerin ücretlerinden, işe başlanılan aydan itibaren 12 ay süreyle kesilen ve süresinde beyan edilerek tahakkuk ettirilen gelir vergisinin;

a) Toplu iş sözleşmesi yapma ehliyetine sahip sendika üyesi olan işçiler için % 50'si,

b) (a) bendi dışında kalan ve 20 ve daha az sayıda işçi istihdam eden işletmelerde çalışan işçiler için % 40'ı, 20'den fazla işçi istihdam eden işletmelerde çalışan işçiler için % 35'i,

Beyanname verme süresini izleyen yılın aynı döneminde ödenir.

Maliye Bakanlığı uygulamayla ilgili ek bildirim almaya ve uygulama usullerini belirlemeye yetkilidir.

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

işyerlerinde, 01/06/2001 tarihinden önce Sosyal Sigortalar Kurumuna vermiş oldukları Ocak-Nisan 2001 dönemine ait son 4 aylık sigorta prim bordrolarında bildirdikleri işçi sayısına ilave olarak, bu Kanunun yayımı tarihinden 31/12/2002 tarihine kadar işe aldıkları işçilerin ücretlerinden, işe başlanılan aydan itibaren 12 ay süreyle kesilen ve süresinde beyan edilerek tahakkuk ettirilen gelir vergisinin;

a) Toplu iş sözleşmesi yapma ehliyetine sahip sendika üyesi olan işçiler için % 50'si,

b) (a) bendi dışında kalan işçiler için % 37'si, Beyanname verme süresini izleyen yılın aynı döneminde ödenir.

Maliye Bakanlığı uygulamayla ilgili ek bildirim almaya ve uygulama usullerini belirlemeye yetkilidir.

MADDE 3.- 17/07/1964 tarihli ve 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununa aşağıdaki ek geçici madde eklenmiştir.

"EK GEÇİCİ MADDE 3.- 01/04/2002 ile 31/03/2003 tarihleri arasında alınacak prim ve verilecek ödeneklerin hesabına esas tutulan günlük kazancın alt sınırını ve buna ilişkin usul ve esasları belirlemeye Bakanlar Kurulu yetkilidir. Bakanlar Kurulunca belirlenecek alt sınır 01/04/2003 tarihinden itibaren 78 inci maddenin birinci fıkrasına göre artırılır.

Bu Kanunun yayımı tarihini takip eden ödeme dönemi başından itibaren 96 nci madde uyarınca bağlanmış gelir ve aylıklar birinci fıkraya göre belirlenen alt sınır üzerinden hesaplanır."

MADDE 4. - 02/09/1971 tarihli ve 1479 sayılı Esnaf ve Sanatkarlar ve Diğer Bağımsız Çalışanlar Sosyal Sigortalar Kurumu Kanununa aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

"GEÇİCİ MADDE 18.- Bu Kanunun 50 nci maddesine göre belirlenmesi gereken, 01/04/2002 ile 31/03/2003 tarihleri arasında sigortalıların ödeyecekleri primler ve bağlanacak aylıkların hesabına esas gelir

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

(Plan ve Bütçe Komisyonunun
Kabul Ettiği Metin)

basamaklarını ve buna ilişkin usul ve esasları belirlemeye Bakanlar Kurulu yetkilidir."

GEÇİCİ MADDE 1. - 01/06/2000 tarihli ve 4572 sayılı Tarım Satış Kooperatif ve Birlikleri Hakkında Kanun kapsamındaki kooperatif ve birliklerin, 17/07/1964 tarihli ve 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun Ek 24 üncü maddesine göre 16/06/2000 tarihine kadar tahakkuk ettirilen sosyal yardım zammı ve buna ilişkin gecikme zammı ve faizleri terkin edilir.

MADDE 3. - Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 4. - Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

MADDE 5. - Tasarının 3 üncü maddesi 5 inci madde olarak aynen kabul edilmiştir.

MADDE 6. - Tasarının 4 üncü maddesi 6 ncı madde olarak aynen kabul edilmiştir.

Devlet Bahçeli

Başbakan V.

Devlet Bak. ve Başb. Yrd.

D. Bahçeli

Devlet Bakanı V.

Prof. Dr. N. Çağan

Devlet Bakanı V.

M. Bostancıoğlu

Devlet Bakanı

M. Yılmaz

Devlet Bakanı

H. Gemici

Devlet Bakanı

F. Ünlü

Adalet Bakanı

Prof. Dr. H. S. Türk

Dışişleri Bakanı V.

H. H. Özkan

Bayındırlık ve İskân Bakanı V.

Doç. Dr. O. Durmuş

Tarım ve Köy İşleri Bakanı

Prof. Dr. H. Y. Gökçalp

En. ve Tab. Kay. Bakanı V.

E. S. Gaydalı

Orman Bakanı

Prof. Dr. N. Çağan

Devlet Bak. ve Başb. Yrd.

H. H. Özkan

Devlet Bakanı V.

A. K. Tanrıku

Devlet Bakanı V.

R. Doğru

Devlet Bakanı V.

Prof. Dr. H. Y. Gökçalp

Devlet Bakanı

Prof. Dr. Ş. Üşenmez

Devlet Bakanı

R. Doğru

Millî Savunma Bakanı

S. Çakmak

Maliye Bakanı

S. Oral

Sağlık Bakanı

Doç. Dr. O. Durmuş

Çalışma ve Sos. Güt. Bakanı

Y. Okuyan

Kültür Bakanı V.

H. Gemici

Devlet Bak. ve Başb. Yrd.

M. Yılmaz

Devlet Bakanı V.

S. Oral

Devlet Bakanı

N. Arseven

Devlet Bakanı

Dr. Y. Karakoyunlu

Devlet Bakanı

E. S. Gaydalı

Devlet Bakanı

R. Önal

İçişleri Bakanı

R. K. Yücelen

Millî Eğitim Bakanı

M. Bostancıoğlu

Ulaştırma Bakanı V.

S. Çakmak

Sanayi ve Ticaret Bakanı

A. K. Tanrıku

Turizm Bakanı V.

N. Arseven

Çevre Bakanı

F. Aytekin